

Верховний
Суд

Які організаційно-правові форми юридичних осіб підпадають під дію Закону про ТОВ та ТДВ?

Олена Кібенко,
суддя Верховного Суду

Київ, 23 грудня 2021 року

ДЕРЖАВНИЙ КЛАСИФІКАТОР УКРАЇНИ

Класифікація організаційно-правових форм
господарювання
ДК 002:2004

80 різних

організаційно-правових форм !

Господарські товариства

Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон «Про акціонерні товариства», Закон “Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю” Закон «Про господарські товариства»

Підприємства

Фермерське господарство, приватне підприємство, колективне підприємство, державне підприємство, казенне підприємство, комунальне підприємство, спільне комунальне підприємство, дочірнє підприємство, іноземне підприємство, підприємство об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємство споживчої кооперації, орендне підприємство, індивідуальне підприємство, сімейне підприємство, спільне підприємство

Господарський кодекс, Закон «Про фермерське господарство», Закон «Про свободу совісті та релігійні організації»

Кооперативи

Виробничий кооператив, обслуговуючий кооператив, житлово-будівельний кооператив, гаражний кооператив, споживчий кооператив, споживче товариство, сільськогосподарський виробничий кооператив, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, кооперативний банк

Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон «Про кооперацію», Закон «Про сільськогосподарську кооперацію», Закон «Про споживчу кооперацію», Закон «Про банки і банківську діяльність», Закон «Про громадські об'єднання»
Закон «Про споживчу кооперацію»

Об'єднання підприємств

Асоціація, корпорація, консорціум, концерн, спілка споживчих товариств, інші об'єднання юридичних осіб

Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Закон
“Про споживчу кооперацію”

Громадські об'єднання, профспілки, благодійні організації та інші подібні організації

Політична партія, громадська організація, громадська спілка, релігійна організація, профспілка, об'єднання профспілок, творча спілка (інша професійна організація), благодійна організація, ОСББ

Закон "Про свободу совісті та релігійні організації", Закон "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності", Закон "Про благодійну діяльність та благодійні організації", Закон «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», Закон «Про об'єднання співвласників багатоквартирних будинків», Закон "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку»

Адвокатське об'єднання
Адвокатське бюро

Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Застосування Закону про ТОВ та ТДВ до ПП

Оскарження рішень загальних зборів ПП – постанова ВС від 06.03.2018 у справі №907/167/17

Спадкування частки у ПП - постанова ВС від 02.10.2019 у справа № 917/1887/17

Переважне право купівлі частки ПП - постанова ВС від 08.09.2020 року у справі № 922/2199/19

Вихід учасника (розрахунки), виключення учасника ПП - постанова ВС від 15.05.2018 у справі № 911/1630/17

Оскарження положень статуту ПП - постанова ВС від 31.08.2021 у справі № 917/1500/17

Постанова ВП ВС від 29.06.2021 у справі №916/2813/18

*Отже, **ПП – це не окрема організаційно-правова форма** юридичної особи, а класифікуюча ознака юридичних осіб залежно від форми власності.*

*Встановлення виду підприємницького товариства, до якого належить ПП, а саме, що **ПП є господарським товариством (зокрема, ТОВ або ТДВ) або кооперативом (зокрема, сільськогосподарським кооперативом, сільськогосподарським кооперативним об'єднанням)**, у кожному конкретному випадку зумовлюватиме застосування до спірних правовідносин відповідного законодавства, зокрема законів України «Про господарські товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про сільськогосподарську кооперацію».*

Позовна давність у спорах про визнання недійсними рішень загальних зборів - постанова ВС від 09.09.2021 у справі № 916/161/20

Колективне підприємство

У ст.63 ГК передбачено, що одним із видів підприємств є підприємство, що діє на основі колективної власності (підприємство колективної власності). Втім, глава 10 ГК "Підприємства колективної власності" не називає підприємство, засноване на власності трудового колективу підприємства, серед видів підприємств колективної власності (ст.93 ГК) та не містить норм, присвячених регулюванню його діяльності.

В межах правовідносин, що виникли в цій справі, в частині вирішення питання про порядок прийняття рішень загальними зборами трудового колективу Райагробуду можуть застосовуватись положення ЦК і Закону "Про господарські товариства" в частині, що регулюють діяльність товариства з обмеженою відповідальністю (в редакції, що була чинною станом на момент прийняття таких рішень), і відповідна судова практика.

Постанова ВС від 28.07.2021 у справі 918/456/20

Дочірнє підприємство

ДП було створене у 1997 році, але ані Закон "Про підприємства в Україні", який діяв на момент створення, ані ГК, ЦК чи інший закон, який діяв на момент виникнення спірних відносин, не передбачали таку організаційно-правову форму підприємства. Тому при визначенні його правового становища потрібно керуватися загальними нормами ГК про підприємства, нормами ЦК про товариства та нормами Закону "Про господарські товариства", адже за своїми правовими ознаками ДП, як і Райагробуд, є максимально наближеним до організаційно-правової форми товариства з обмеженою відповідальністю.

Постанова ВС від 28.07.2021 у справі 918/456/20

Адвокатське об'єднання

Натомість у справі № 750/3192/14 спір стосується оскарження членом адвокатського об'єднання, якого виключили з числа членів останнього, відповідного рішення президії цього об'єднання та рішення його загальних зборів про припинення адвокатського об'єднання і передання всього майна громадській організації. На спірні правовідносини приписи Закону України «Про кооперацію» не поширюються, оскільки адвокатське об'єднання не є різновидом кооперативу. Відсутність належного регулювання таких правовідносин у статуті адвокатського об'єднання та наявність умов, визначених у частині першій статті 8 ЦК України, може зумовлювати застосування до відносин в адвокатському об'єднанні регулювання, передбаченого для товариств з обмеженою відповідальністю.

Постанова ВП ВС від 26.02.2020 у справі №№ 750/3192/14

Якість закону?

Правова визначеність?

Законопроект № 6013

від 09.09.2021

—
Верховний
Суд

Дякую за увагу!